



Sygn. akt V KK 235/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Tomczyk (przewodniczący)
SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)
SSN Włodzimierz Wróbel

Protokolant Danuta Bratkrajc

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Roberta Tarsalewskiego,
w sprawie **S. P.**

w przedmiocie wyroku łącznego,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniu 27 czerwca 2019 r.

kasacji, wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w S.
z dnia 30 stycznia 2018 r., sygn. akt IV Ka [...],
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w G.
z dnia 4 lipca 2017 r., sygn. akt VI K [...],

**I. uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w S. do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym,**

II. zarządza zwrot S. P. uiszczonej opłaty od kasacji.

UZASADNIENIE

S. P. został skazany prawomocnymi wyrokami Sądu Rejonowego w G.:

1. z dnia 17 kwietnia 2014 r., sygn. akt VI K 375/13, za dwa przestępstwa z art. 190 § 1 k.k. na karę 3 miesięcy oraz 2 miesięcy pozbawienia wolności; wymierzono skazanemu karę łączną 4 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres 2 lat próby; postanowieniem z dnia 16 maja 2016 r. zarządzono wykonanie tej kary;
2. z dnia 8 lipca 2014 r., sygn. akt VI K 402/13, za przestępstwo z art. 178a § 1 k.k. na karę grzywny;
3. z dnia 15 września 2015 r., sygn. akt VI K 130/15, za przestępstwo z art. 178a § 4 k.k. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności oraz na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności za przestępstwo z art. 62 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii; wymierzono skazanemu karę łączną roku pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres 4 lat próby;
4. z dnia 27 października 2015 r., sygn. akt VI K 165/15, za przestępstwo z art. 191 § 2 k.k. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Sąd Rejonowy w G. w Zamiejscowym VI Wydziale Karnym z siedzibą w C., wyrokiem łącznym z dnia 4 lipca 2017 r., sygn. akt. VI K [...]:

- I. na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k., art. 86 § 1 k.k. i art. 89 § 1b k.k. połączył kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami opisanymi w pkt 1, 3 i 4 i wymierzył skazanemu karę łączną roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności;
- II. na podstawie art. 577 k.p.k. na poczet kary łącznej zaliczył okres odbywania przez skazanego kary pozbawienia wolności w sprawie sygn. akt VI K 375/13 od 20 maja 2017 r. oraz okres zatrzymania w sprawie sygn. akt VI K 130/15;
- III. na podstawie art. 572 k.p.k. umorzył postępowanie co do objęcia wyrokiem łącznym kary grzywny orzeczonej wyrokiem opisanym w pkt 2.

Apelację od tego wyroku wniósł obrońca skazanego. Zaskarżył wyrok w zakresie rozstrzygnięcia z pkt I. Zarzucił rażąco niewspółmierność (surowość) wymierzonej kary łącznej, która nie odpowiada dyrektywom wymiaru kary łącznej oraz nie uwzględnia w należyтым stopniu okoliczności dotyczących skazanego, a mających wpływ na „ograniczenie wysokości przedmiotowej kary łącznej”.

Wskazując na powyższe, wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wymierzenie skazanemu kary roku pozbawienia wolności, ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w S., wyrokiem z dnia 30 stycznia 2018 r., zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Od tego wyroku kasację wniósł obrońca skazanego. Zaskarżył go w całości i zarzucił:

1. rażące naruszenie art. 85 § 2 k.k., poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że zachodzą przesłanki do objęcia karą łączną, kary 4 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej w sprawie sygn. akt VI K 375/13, pomimo że na dzień wydania zaskarżonego wyroku skazany odbył tę karę w całości, a tym samym nie został spełniony warunek, wynikający wprost z tego przepisu, co do możliwości połączenia wyrokiem łącznym jedynie kar podlegających wykonaniu;
2. rażące naruszenie art. 571 k.p.k., poprzez zaniechanie uzyskania danych o wykonaniu kar orzeczonych wyrokami objętymi następnie wyrokiem łącznym.

W konkluzji kasacji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Prokurator Prokuratury Okręgowej w S., w pisemnej odpowiedzi na kasację, wniósł o jej oddalenie. Tego wniosku nie poparł występujący na rozprawie kasacyjnej prokurator Prokuratury Krajowej, który postulował uwzględnienie kasacji.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja zasługuje na uwzględnienie. Zasadny okazał się bowiem podniesiony w niej zarzut rażącego naruszenia art. 85 § 2 k.k., co miało istotny wpływ na treść wyroku.

Na wstępie wskazać należy, że orzeczenie przez Sąd pierwszej instancji kary łącznej roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności nastąpiło na podstawie stanu prawnego obowiązującego od dnia 1 lipca 2015 r. Zgodnie z treścią obowiązującego od tej daty przepisu art. 85 § 2 k.k. „podstawą orzeczenia kary łącznej są wymierzone i podlegające wykonaniu w całości lub w części kary lub kary łączne za przestępstwa, o których mowa w § 1”. W myśl tego przepisu

przeszkodą do orzeczenia kary łącznej jest wykonanie kary jednostkowej lub łącznej.

Z taką sytuacją mamy do czynienia w sprawie niniejszej. Mianowicie, o ile w dacie orzekania przez Sąd pierwszej instancji wszystkie kary z wyroków jednostkowych podlegających łączeniu nie były jeszcze wykonane (tak też było w czasie wnoszenia apelacji), to na etapie postępowania międzyinstancyjnego (w dniu 17 września 2017 r.) doszło do wykonania w całości kary łącznej 4 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej w sprawie sygn. akt VI K 375/13. Sąd odwoławczy, orzekając na rozprawie w dniu 30 stycznia 2018 r., miał pełną świadomość tego stanu rzeczy. Okoliczność ta wynikała bowiem wprost z Informacji Krajowego Rejestru Karnego (k. 62), oświadczeń skazanego i jego obrońcy złożonych na rozprawie odwoławczej, a także stanowiska prokuratora, który w związku z tym domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania (k.65).

Tymczasem, Sąd Okręgowy w S. nie tylko nie uwzględnił zgodnego wniosku stron o uchylenie zaskarżonego wyroku, ale w ogóle nie odniósł się do tej kwestii. Nie ulega zaś wątpliwości, że taki obowiązek na nim ciążył, pomimo zaskarżenia wyroku co do kary i braku stosownego zarzutu w rozpoznawanej apelacji. Od razu wskazać trzeba, że obrońca skazanego nie mógł stawiać w apelacji zarzutu naruszenia art. 85 § 2 k.k., ponieważ Sąd pierwszej instancji tego przepisu prawa materialnego nie naruszył, zaś do odbycia przez skazanego tej kary doszło po upływie terminu do wniesienia apelacji. W orzecznictwie trafnie bowiem przyjmuje się, że „w związku z aktualnym brzmieniem art. 85 § 2 k.k., w sprawach dotyczących wydania wyroku łącznego sąd odwoławczy oczywiście jest zobowiązany do badania z urzędu, czy w czasie po wydaniu wyroku przez sąd pierwszej instancji nie doszło do zmiany stanu faktycznego na skutek wykonania w całości choćby jednej z kar podlegających łączeniu, a jeżeli taką zmianę stwierdzi, ma obowiązek ją uwzględnić” (wyrok SN z dnia 10 października 2017 r., sygn. II KK 184/17; zob. też uzasadnienie uchwały SN z dnia 28 czerwca 2018 r., I KZP 3/18 oraz wyrok SN z dnia 23 stycznia 2019 r., V KK 516/18).

Podzielając wyrażone w tych orzeczeniach zapatrywania, stwierdzić należy, że w wyniku zaniechania wypełnienia przez Sąd Okręgowy w S. tego obowiązku

doszło do utrzymania w mocy wyroku łącznego obarczonego poważną wadą prawną, to jest obrazą art. 85 § 2 k.k., co bez wątpienia miało istotny wpływ na treść wyroku.

Kierując się powyższym oraz uznając, że rozważanie zasadności drugiego zarzutu kasacji było bezprzedmiotowe (art. 518 k.p.k. w zw. z art. 436 k.p.k.), Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w S. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd ten, kierując się przedstawionymi powyżej uwagami (art. 518 k.p.k. w zw. z art. 442 § 3 k.p.k.), na nowo rozpozna wniesioną apelację. Podkreślić ponadto trzeba, że z uwagi na działanie pośredniego zakazu *reformationis in peius* (art. 434 § 1 k.p.k.) konieczne będzie (w instancji odwoławczej albo w ponowionym postępowaniu przed sądem pierwszej instancji) takie ukształtowanie kary łącznej w wyroku łącznym, które spełni warunek z art. 85 § 2 k.k. oraz nie będzie prowadziło – uwzględniając już odbytą karę - do pogorszenia sytuacji skazanego.

Dlatego orzeczono, jak w wyroku.

O zwrocie skazanemu wniesionej opłaty od kasacji rozstrzygnięto na podstawie art. 527 § 4 k.p.k.